

Kraiberg: I Anledning af, hvad den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen) yttrede med Hensyn til Skolens og Kirkens Forhold, skal jeg kortelig udtale, at jeg er ganske enig med ham i, at dette Forhold maa omordnes, og, at disse tvende Institutioner maae bringes i en naturligere Stilling til hinanden end hidtil. Da jeg imidlertid paa en Maade staaer som den eneste Folkelærer her i Forsamlingen, og tillige har havt Leilighed til, at gjøre mig bekendt med Lærernes Mening omkring i Landets forskjellige Egne, anseer jeg det for min Pligt at erklære, at ligesom der var en Tid, da det var en almindelig Mening i Lærerstanden, at Geistligheden til en vis Grad modarbejdede Folkeoplysningen, saaledes har den senere Tid bragt mange Vidnesbyrd om, at man erkjender, at saare mange Geistlige nu tværtimod stræbe at virke for Folkeoplysningen. Det Mødsatte vilde jo ogsaa være en Daarstab, thi har vor frie Forsatning ikke baaret anden Frugt, saa har den baaret den, at Folket har faaet Die for Folkeoplysningens Betydning, og det paa en saadan Maade, at hverken Geistligheden eller nogen anden enkelt Stand vil kunne holde denne Sag tilbage eller vil kunne svække Folkets Interesse for at fremme Oplysningen, som den eneste sunde Grundvold for Friheden og dens rette Benyttelse.

Safs: Der er talt om saa mangfoldige Ting i Anledning af dette Lovforslag, at det virkelig falder vanskeligt for mig at vide, hvor jeg skal begynde, eller hvilke af de mange Ting, som flere af de ærede Talere have fremført, jeg skal svare paa. Jeg vil derfor hovedsagelig indskrænke mig til at gjøre opmærksom paa, at jeg ingenlunde betragter det foreliggende Forslag som et reent kirkeligt Anliggende, men at jeg egentlig betragter det som kun gaaende ud paa det Verdslige. Det er et Spørgsmaal om et Levebrøds Besættelse, og jeg vilde ønske, at dette stod ligesaa klart for mange af de ærede Medlemmer, som det staaer for mig. Med Hensyn til alle de reent kirkelige Anliggender, som de ærede Talere have fremført, saasom om Geistlighedens Tilstand, om dennes Forhold til Menighederne, om bedre eller rin-

gere Præster o. s. v., vil Forslaget i sig selv slet ingen Indflydelse have; kunde det tænkes, at dette Forslag eller et lignende vilde, naar det blev Lov, faae nogen Indflydelse i kirkelig Henseende, da vil det kun være paa den Maade, at flere yngre Mænd, og ogsaa nogle ældre, idetmindste vilde bestræbe sig for at søge at lære Almuens nøiere og nøiere at kende; det er det egentlig Gavnlig i aandelig Henseende, jeg kan tænke mig vil følge af Forslaget. Det er sagt, at det ikke maatte være Communerne, der skulde bruge den foreslaaede Valgret, fordi Præsterne naturligvis ikke i Hovedsagen vare communale Embedsmænd; jeg finder det ogsaa ganske rigtigt, at det skal være Menighederne, men naar den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen) i Begyndelsen af sit Foredrag, henvisende til den Communerne i Grundloven lovede Selvstændighed, sagde, at Communerne skulle have Ret til at indstille og vælge deres Embedsmænd, og paa Grund deraf vilde have det foreliggende Forslag udvidet derhen til, at Menighederne skulle have Indstillingsret ved Valget af deres Præster, saa troer jeg rigtignok ikke, at det kan passe sammen. — Det er fremhævet af den ærede Rigsdagsmand for Veile Amts 3die Valgkreds (Hammerich), at selv om man ikke fandt det betimeligt at lade Lovforslaget, enten uforandret eller noget modificeret, blive til Lov, saa vilde man dog maaskee, naar et Udvalg blev nedsat, kunne komme derhen til, at der blev givet Menigheden et Veto i denne Sag; jeg kan ikke indsee, at det vilde være saa ubetydeligt, hvis det blev Udsaldet, som Rigsdagsmændene for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) og Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen) have fremstillet det. Det er jo meget bekendt, at mange Menigheder ved indtrædende Vacance have tilskillet Regjeringen Begjæring om at faae den eller den Præst; det er mindre bekendt, skjøndt jeg dog ogsaa har hørt et Vidnesbyrd derom fra en æret Rigsdagsmand, der igaar talte i denne Sag (Zermanzen), at mange Menigheder have været meget bange for at faae den eller den Præst, og det er maaskee endnu mindre bekendt, thi det er ikke offentliggjort, at der virkelig er Menigheder, som have henvendt sig